Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství, přednosta doc. MUDr. Dalibor Pastucha, Ph.D. , MBA

Komunikace v intenzivní péči

Mgr. Mariana Zádrapová Ph.D.[1,2], Daniela Šolcová [1], Mgr. Iva Chwalková [1,2]

Komunikace

Projevení svých potřeb, pocitů, přání, představ….

Komunikace umožňuje být aspoň částečně nezávislý.

Bez možnosti komunikace není možnost participace.

Maslowova pyramida potřeb

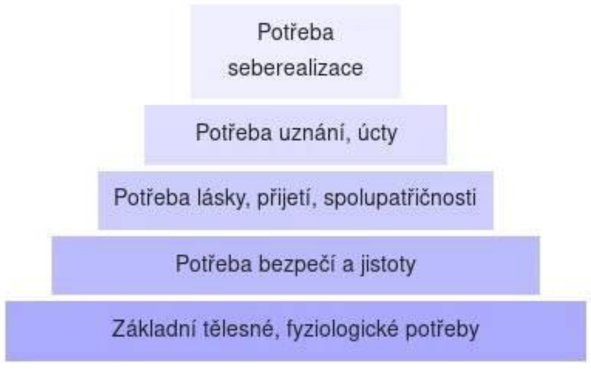

Komunikace je vždy o partnerech – partner musí být trpělivý, motivovaný, musí mít zájem…

Je potřeba znát nebo najít komunikační signály.

Důležité je individuální hledání.

Podmínkou pro úspěšnou komunikaci je, že všichni lidé v okolí komunikují s daným člověkem stejným způsobem.

Vždy se nechat zapojit do již probíhající komunikace nebo naopak zapojit všechny v okolí, včetně rodiny.

Komunikace musí být efektivní se známými, ale i neznámými osobami – to že rodina rozumí je nedostatečné.

Dát čas na odpověď!!! Nezvyšovat hlas, zbytečně neopakovat otázky.

Pokud nerozumím, je nutné říct, že je to můj problém, jinak prohlubuji frustraci a hlavně vyvolávám nechuť komunikovat.

Signály: pohyb hlavy, ruky. Mimika, pohyb rtů, odvrácení pohledu, mrknutí, různá gesta, stisk ruky, pohyb prstů, pokus o zvuk, …)

✓ **pozorování, hledání jakékoli reakce, či signálu a přiřazení jeho významu**

✓ **potvrdit, že signálu rozumím**

✓ **důsledné předání informace o navázané komunikaci VŠEM v okolí**

✓ **postupné rozvíjení komunikace**

✓ **neustálá aktualizace - i fungující komunikace se může průběžně měnit**

X **zvyšování hlasu**

X **přehnaná gestikulace**

X **skákání do řeči, dokončování myšlenek za komunikujícího**

X **komunikace s druhou osobou, (zdravotník, rodina) místo dotyčného**

X **nepřiznání se, že nerozumím**

X **monolog**

AAK – augmentativní alternativní komunikace

Všechny formy komunikace, mimo řečový projev, kterými je osoba se schopna vyjádřit. AAK mnohdy slouží jako zástupná, prozatímní komunikace.
Většina pacientů se vrací k běžné komunikaci. BS – Iniciální dotek (př. levá paže) – Oslovení (př. Lucko).
Během léčby je potřeba provádět orofaciální stimulaci a trénink artikulace. Možno využít „mluvící chlopeň“ na tracheostomickou kanylu.
Nutné je aktivovat také funkci horních končetin pro grafomotoriku.

písmena

A	B	C	D		
E	F	G	H	CH	
I	J	K	L	M	N
O	P	Q	R	S	T
U	V	W	X	Y	Z

obrázky - fotky, schémata, symboly

- **obrázek musí mít název**
- **název nad obrázkem**
- **dospělí preferují černobílé obrázky**
- **množství obrázků na stránku je nutné přizpůsobit aktuálním schopnostem**

technologie

Switch – umístění ruka, hlava, noha, dech, oko…

Switch s hlasovým výstup – BIGMACK, STEP BY STEP

osobní komunikační slovník - prostředky komunikace, kterou jedinec používá, obsahuje co nejužitečnější osobní slovní zásobu

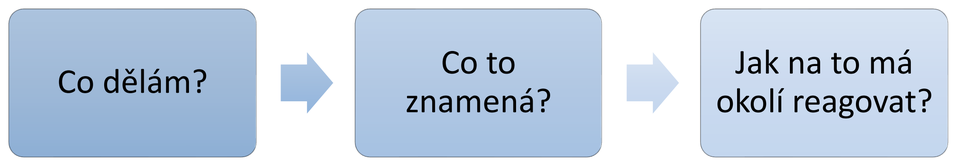

komunikační pas - osobní informace o osobě, která komunikuje pomocí AAK

www.alternativnikomunikace.cz

[1] Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství, Fakultní nemocnice Ostrava, mariana.zadrapova@seznam.cz, daniela.solcova@seznam.cz, iva.chwalkova@fno.cz
[2] Klinika rehabilitace a tělovýchovného lékařství, Lékařská fakulta, Ostravská univerzita